

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Cześć urzędowa.

Gmina miejska w *Glinianach* w obwodzie złoczowskim obowiązała się dla polepszenia dotacyi tamtejszego nauczyciela trywialnego po wieczne czasy, każdemu nauczycielowi za zwinięciem pobieranych dotąd plac, mianowicie a) dotacyi w kwocie 100 zł. 80 c. w. a., b) dodatku na stróża 9 zł. 45 c. i c) dodatku na kancelaryę 1 zł. 68 c. w. a., płacić zaczawszy od dnia 1. lipca 1861 roczną kwotę 200 zł. w. a. jako dotacyę, 12 zł. w. a. na usługę szkolną, a 2 zł. w. a. na potrzeby kancelaryjne z funduszu kasy miejskiej.

Prócz tego obowiązała się tamtejsza gmina izraelicka dodawać na polepszenie tej dotacyi zaczawszy od 1. września 1861 roczną kwotę 50 zł. w. a. aż do założenia własnej szkoły swojej.

Nakoniec zapewniła także przyłączona do szkoły gliniańskiej gmina Zamoście po wieczne czasy na polepszenie tej dotacyi nauczyciela roczny dodatek w kwocie 40 zł. w. a., a oprócz tego obowiązała się przystawiać z lasów dworskich rocznie dwa sągi drzewa na opał szkoły, i ryczałtowa sumę 150 zł. w. a. wypłacić w trzech ratach po 50 zł. kasie miejskiej w *Glinianach* pod tym warunkiem, że na przyszłość będzie uwolniona od wszelkich innych kontrybucyj na rzeczoną szkołę.

Okazana temi ofiarami pożyteczną dla ogółu dążność ku poparciu oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. Namiestnictwo z wyrazem należytego uznania do wiadomości powszechnej.

(Ofiary na pogorzalców)

Na wsparcie pogorzalców w *Mielcu* w obwodzie tarnowskim zebrano w drodze składek:

W powiecie *Tysmienickim* 20 zł.; a w powiecie *Kaluskim* 42 zł. w. a., i pieniądze te zostały już odesłane przełożonemu obwodowi tarnowskiego.

Sprostowanie.

W numerze 163 *Gazety Lwowskiej* w części urzędowej zaszła w tekście ustawy opodatkowania wódki w czwartym ustępie art. 6. pomyłka druku, którą najmniejszym prostujemy:

Zamiast: „W obydwu wypadkach przedsiębiorca gorzelni osobiście aręszowany będzie.“ czytać należy: „W obydwu wypadkach przedsiębiorca gorzelni osobiście odpowiedzialnym będzie.“

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 29. lipca. Regulacja rzek galicyjskich jest jednym z żywotnych warunków podniesienia bytu materialnego w naszym kraju. Rzeki bowiem, któremi przyroda szczerobliwie opatrzyła Galicyę, są naturalnymi gościńcami dla odbytu płodów urodzajnej ziemi naszej tak wewnątrz kraju jak i za granicę. Komunikacye wodne tę mają korzyść przed gościńcami lądowymi i drogami żelaznymi, że transport wodą nierównie jest tańszy niż transport lądowy; rzeki więc spławne najwłaściwszymi są drogami odbytu płodów surowych, które przy wielkiej objętości i wadze w porównaniu z produktami przemysłu mniejszą nierównie przedstawiają wartość. Od niepamiętnych czasów handel na rzekach naszych mianowicie na *Wiśle*, *Dniestrze*, *Sanie*, *Bugu*, *Prucie*, *Dunajcu* i *Wisłocy* znacznie był ożywiony, lubo się ograniczał dotychczas po największej części tylko na wywozie drzewa i zboża. Handel ten jednak nie mógł się dotychczas należycie rozwinąć, albowiem łożyska tych rzek w wielu miejscach znajdują się jeszcze prawie w pierwotnym stanie natury i rzadko gdzie, szczególnie w dawniejszych czasach, ręka ludzka była pomocna do uchylenia przeszkód spławności. Dopiero c. k. rząd austriacki, któremu Galicya wszelkie ulepszenia pod względem komunikacyi zawdzięcza, zwrócił także uwagę na stan rzek krajowych i zajął się częścią oczyszczeniem i zwięzieniem ich koryt, częścią ich regulacją. W ostatnich czasach uchwalona została regulacja *Dniestru* i oczyszczenie koryta tej rzeki od *Czarstori*, gdzie *Stryj* wpada do *Dniestru* aż do *Okopów* na granicy *rosyjskiej*. Zaś w listopadzie roku zeszłego wyszło najwyższe rozporządzenie, nakazujące regulacyę *Wisły*, *Sanu*, *Dunajca* i *Wisłoki* kosztem skarbu państwa. Mianowicie łożysko *Wisły* ma być uregulowane na przestrzeni od *Krakowa* do *Zawichosta* w długości 27½ mil, regulacja *Sanu* nastąpić ma od *Jarostawia* na dół w długości 6 mil, regulacja *Dunajca* od *Wojnicza* do *Wisły* w długości 6 mil, regulacja *Wisłoki* od *Rzochowa* do *Wisły* w długości 2½ mili. Długość przeznaczona do regulacyi wynosi razem 53 mil a koszta obliczone są na przeszło dwa miliony reńskich; część jednak tych kosztów ponosić ma rząd ces. rosyjski z powodu regulacyi lewego brzegu *Wisły* od *Niepołomic* do *Zawichosta* w długości 24 mil i z powodu regulacyi prawego brzegu *Sanu* od *Tarnowca* do *Kopek*. Jest wszelka nadzieja, że rząd rosyjski, z którym w tym względzie toczą się układy dyplomatyczne, nie odmówi swego współdziałania w regulacyi *Wisły* i *Sanu*, zwłaszcza że regulacja ta w interesie

zeglugi parowej na *Wiśle* wielce jest pożądana. Wykonanie robót regulacyjnych ze strony c. k. rządu austriackiego rozłożone zostało co do *Wisły*, *Sanu*, *Dunajca* i *Wisłoki* na lat 20, regulacja zaś *Dniestru* w ciągu lat dziesięciu ma być ukończoną.

Regulacja rzek galicyjskich posłuży nie tylko ku podniesieniu handlu, ale stanie się nadto wielkim dobrodziejstwem dla kraju mianowicie okolic wybrzeżnych. Wiadomo, jak często wylewy rzek w naszym kraju, mianowicie *Wisły*, *Dunajca*, *Wisłoki* i *Sanu* w jednej, a *Dniestr* w drugiej stronie, sprowadzają wielkie nieszczęścia na gminy okoliczne. Powodzie te, ponawiające się prawie co dwa lub trzy lata, niszczą dobytek rolnika i sprowadzają niedostatek a częstokroć nawet głód i nędzę na całe okolice, stają się nadto powodem epidemicznych słabości między ludźmi i zarazy bydła. Szkody zrządzone powodzią w naszym kraju wynoszą według przeciętnego obliczenia do pół miliona reńskich rocznie, a i skarb państwa nie małe przy tem ponosi straty, gdyż rząd częstokroć jest spowodowany gminom dotkniętym powodzią opuszczać podatek, i tam, gdzie dobrowolne składek nie wystarczają, dawać znaczne zapomogi, by ludność ochronić od śmierci głodowej. Regulacja rzek galicyjskich zapobieży tym straszny kłeskom, i stanie się już dla tego samego wielkim dobrodziejstwem dla kraju. Nim jednak dzieło to dokonane zostanie, konieczną jest potrzebą, ażeby gminy wybrzeżne w drodze konkurencyi całą siłą stawały przepisane tamy i wały, chroniące od wylęwu wód. Jakoż z przyjemnością dowiadujemy się, że na żądanie samych gromad, dotkniętych tegoroczną powodzią *Wisły*, część składek, jakie wpłynęły na ich wspomnienie, przeznaczona została na sypanie wałów czyli tam między *Szczucinem* a *Otałezem*. Podwójną więc korzyść odniosą z rzeczonych składek gminy tamtejsze, bo w terażniejszej niedoli znajdą pomoc doraźną, a korzystając z tej pomocy, pracą własną zabezpieczą się od podobnej kłeski na przyszłość. Równocześnie z sypaniem wałów między *Szczucinem* a *Otałezem* wzięto się także w drodze konkurencyi do oczyszczenia i zgłębienia łożyska rzeczki *Brnia*, której częste wylewy niezmiernie szkody wyrządzają w obwodzie *Tarnowskim*.

Monarchia Austriacka.

Wiedeń, 28. lipca. (Nowiny dworu. — Wydział finansowy.) Podług doniesienia w *Gazecie wiedeńskiej*, odbyły się 24. b. m. w *Zuryku* zaręczyny Jego cesarzew. Mości Arcyksięcia *Karola Ludwika* z Jej królewicz. Mością księżniczką sycylijską *Maryą Anunziatą*; obrząd zaślubin odbędzie się, jak słyhać w *Wiedniu*. Księżniczka *Marya Anunziata Izabela Filomena Sabazia* urodziła się 24. marca 1843. Arcyksiążę *Karol Ludwik* bawi teraz w *Zuryku*, ale jeszcze w ciągu tego tygodnia powróci do *Wiednia* i wysiadzie w pałacu *Augarten*.

— Wydział finansowy miał 25. b. m. ostatnie posiedzenie, na którym załatwiono pozostałe jeszcze pozycje budżetu względem *puncerunku*, *katastru* i *loteryi*. Dr. *Stamm* przedłożył wniosek, ażeby zalecić rządowi jak rychlejsze zniesienie loteryi, ale wniosek ten nie otrzymał się; a minister finansów oznajmił, że rozpoczęły się już układy względem zaprowadzenia w *Austrii* pruskiej loteryi klasycznej.

Anglia.

Londyn, 25. lipca. (Nowiny dworu. — Stowarzyszenie katolickie. — Nędza robotników.) Jej Mość Królowa odjechała przedwczoraj do *Balmoralu* w towarzystwie księcia *Walii*.

Wicekról egipski bawi dłużej w *Anglii*, niż z początku zamierzał. Słyhać teraz, że w pierwszym tygodniu sierpnia odpłynie do *Gibraltaru*, jeśli do tego czasu ukończone będą zmiany, jakie kazał poczynić na swoim yachcie.

Z *Dublina* piszą, że zeszłego poniedziałku wyprawiła ludność tamtejsza znowu wielką demonstracyę. Był to meeting w „*Rotundzie*“, na którym uchwalono na wniosek *Aldermana Reynolda* założyć nowe „*towarzystwo katolickie*“ dla „*organizacyi ludu iryjskiego*“ i „*uchylenia licnych skarg cywilnych i religijnych*“. Na tym meetingu było obecnych czterech członków parlamentu i 35 sędziów pokoju.

Times skreśla bardzo smutny obraz niedoli pomiędzy robotnikami fabrycznymi w *Lancashire*, i sądzi, że w jesieni będzie gorzej jeszcze. Nędza przybrała zbyt wielkie rozmiary, by mogła jej zaradzić sama dobroczynność prywatna, i wypadłoby zatem, ażeby parlament jeszcze przed zamknięciem sesyi wydał nadzwyczajne pełnomocnictwa opiekunom ubogich.

Francya.

(Pocztą paryską z 26. b. m.)

Według doniesień z *Paryża* z dnia 26. lipca admirał *Jurien de la Graviere* udał się już do *Mexyku* na parowcu „*Normandie*“.

Statek ten miał odpłynąć z Cherbourga dopiero w połowie sierpnia, przyspieszył zaś swą podróż w skutek wyraźnych rozkazów z Paryża. Jenerał Forey popłynąć ma do Meksyku dnia 27. lub 28. lipca na parowcu „Tourenne“.

W miejsce dotychczasowego posła hiszpańskiego w Paryżu p. Monmianowany być ma ambasadorem jen. Concha. Wybór ten zależy jedynie od zezwolenia nań dworu francuskiego, które tem więcej jest podobne do prawdy, iż jen. Concha głośno się oświadczył przeciwko postępowaniu jen. Prim w Meksyku. Z Madrytu donoszą, że większość ministrów oświadczyła się za uznaniem Królestwa włoskiego; Królowa jednak temu jest przeciwna, nie chcąc uznawać państwa, które się z bogactwem łupem stolicy świętej.

Minister marynarki udał się do Cherbourga i miał trzechgodzinną konferencyę z admirałem Jurien na pokładzie parowej fregaty „Normandie“. W ostatniej chwili przybyło do Cherbourga 12 siostr miłosierdzia, które się na pokład „Normandie“ udały i statkiem tym do Meksyku popłynęły.

Obóz pod Chalons składa się jak w przeszłym roku z trzech dywizyj piechoty i jednej dywizyi kawalerji z właściwemi oddziałami artylerji i inżynjerji. Dwie dywizye piechoty umieszczone są w borach, reszta wojsk stoi pod namiotami. Dotąd pora była bardzo nieprzyjemna; ciągle deszcze i wilgoć, tak, iż wojsku musiano udzielić drzewa opałowego. Z tego powodu nie było dotąd wielkich manewrów, na które się kilka set oficerów zagranicznych zjechało.

Arsenały w Tulonie i Cherbourg'u zajęte są budowaniem łodzi działowych, przeznaczonych do wzmocnienia eskadry w wodach meksykańskich. Dziennik *Messenger du Midi* powiada, iż łodzie te z tego powodu wysłane zostaną, że w wodach tych nie masz dotąd ani jednego okrętu dość płytko się zagłębiającego, któryby ścigać mógł skutecznie rozbójników morskich wśród skał i mielizn wybrzeża meksykańskiego. Zdarzył się niedawno wypadek, iż okręt jeden handlowy marsylijski zabrany został przez rozbójników morskich podobno północno-amerykańskich.

Dziennik *Esprit public* twierdzi, iż w razie, gdyby w Meksyku przyszło do zaprowadzenia rządu tymczasowego, wszyscy jenerałowie meksykańscy z niego będą wykluczeni, jako reprezentanci osobnych stronnictw, które Francya ani uznać, ani wspierać nie będzie.

Telegram z Paryża z dnia 27. lipca donosi, iż dziennik *l'Orléanais*, który ciągle fałszywie o tem donosił, iż robotnicy w Louvrze są bez zatrudnienia, zakazany został.

Szwajcarya.

(Zamknięcie sesji rady związkowej.) Z Berny donosi telegram z 26. b. m., że dnia tego zamknięte zostało zgromadzenie federacyjne. Obadwaj prezydenci oświadczyli w mowach pożegnawczych, że Szwajcarya będzie krwią i mieniem bronić wszelkiego naruszenia swego terytorjum.

Włochy.

(Czynności izby turyńskiej. — Pogłoski o wyprawie Garibaldeg'o. — Środki ostrożności.) Na posiedzeniu turyńskiej izby deputowanych z dnia 20. lipca Petrucci w długiej mowie interpelował ministerjum względem polityki, której w przyszłości trzymać się zamysła. Nie przecząc, że Włochy wiele Francyi zawdzięczają, interpelant sądzi, iż obecny stosunek do Francyi stał się dla Włoch niezdolny, zupełna bowiem z ich stron musi być uległość, tak dalece, iż przypuszczają nawet wciągnięcie Włoch do udziału w nieszczęsnej wyprawie meksykańskiej. Dalej interpelant wyraził obawę, że przy uznaniu Włoch przez Rosyę, nie obeszło się bez tajnych warunków, godności narodu ubliżających.

Minister spraw zewnętrznych jen. Durando, odpowiadając na rozwleklą tę interpelacyę, powiedział najprzód, iż z podobnych interpelacyj nie wiele obiecywać sobie można pożytku, w odpowiedzi swęj zaś oświadczył, iż Włochy w własnym swym interesie trzymać się muszą przymierza z Francya, nie przekraczając wszelako granic wzajemnej sąsiedzkiej uprzejmości. O wzięciu udziału w wyprawie meksykańskiej mowy nigdy nie było. Co do uznania Królestwa włoskiego przez Rosyę, minister stanowczo oświadczył, iż żadnych przy tem nie ma warunków, krom tych, które objęte są dokumentami izbie złożonemi. Co do Rzymu jen. Durando oświadczył, iż przed wstąpieniem swem do ministerjum przekonał się o tem, iż kwestya rzymska na dobrej stoi drodze, i Francya Rzymu wicznie trzymać nie będzie. Po skończonej odpowiedzi jen. Durando, izba przeszła do porządku dziennego.

Więści o zamierzonej przez Garibaldeg'o napaści na Rzym coraz więcej nabierają rozgłosu. W związku z tym zamiarem mają być liczne pielgrzymki młodzieży lombardzkiej przez Genę do Sycylii. Mówią, iż Garibaldi stanąć ma na czele korpusu inwazyjnego o 6000 ludziach. Z drugiej znów strony najmocniej wieściom tym zaprzeczając twierdzą, że Garibaldi o żadnym napadzie na Rzym nie myśli. Jakoż trudno przypuścić, ażeby tajnie i skrycie działając, mógł zebrać statki do przewozu sześć tysięcznego korpusu. Rząd włoski szczerze ma przestrzegać wszelkiej napaści na państwo rzymskie; mówią też o tem, że Ratazzi zażąda od izby deputowanych w Turynie upoważnienia do aresztowania Garibaldeg'o. Wszystko to są pogłoski pewnej podstawy nie mające. Faktem tylko jest, że dnia 20. lipca spostrzeżono w bliskości portu Civita Vecchia trzy statki bez bandery, które po daniu jakichś sygnałów znów się oddaliły, udając się w stronę ku Corneto o 12 godzin

drogi od Civita Vecchia. W skutek tego pojawienia się tajemnych statków, jen. Montebello posłał do Corneto dwa bataliony i jeden szwadron wojska francuskiego; nadto z Tuluonu wytypował cały oddział floty francuskiej dla strzeżenia wybrzeży papieskich. Zresztą w Corneto przyjsię miało do utarczki mieszkańców z zandarmami papieskimi; mieszkańcy bowiem tego miasta znani są z nieprzychylności swej dla władzy papieskiej.

(Wiadomości bieżące) *Vaterland* wiedeński donosi, iż Królowa hiszpańska Izabella przestała Ojcu św. pół miliona franków jako świętopietrze. Wszystkich jednak w hajności dla kościoła przewyższył znany bankier Torlonia księżę Bracciano; według *Vaterlandu* miał ofiarować Papieżowi w darze pół miliona skudów szwajcarskich, a zatem blisko półtora miliona złotych austriackich.

Telegram z Turynu donosi, że urzędowa gazeta z dnia 26go lipca zaprzecza wieści o zamiarze wylądowania i napadu Garibaldeg'o na państwo rzymskie.

Niemcy.

(Z sejmiku pruskiego. — Festyn strzelecki. — Okręta angielskie.) Na posiedzeniu sejmiku związkowego z dnia 24. lipca wydział wniósł wyznaczenie osobnej komisji dla rozpoznania polityki Saxonii o zaprowadzenie jednolitego prawa przeciwko przedrukowi w całych Niemczech. Głosowanie nad wnioskiem wydziału nastąpi za sześć tygodni. Wnioski odnoszące się do prawa o patentach, przyjęte zostały; Prusy i niektóre państwa pomniejszych głosowały przeciwko nim.

Wielkie strzelanie do celu w Frankfurcie nad Menem skończyło się dnia 23. lipca. Goście z tego powodu przybyli, zwolna się rozjeżdżają. Największa nagroda tysiąca talarów pruskich wyznaczona przez senat frankfurcki, przyznana została p. Sigrist z Mühlheim w Wielkiem Księstwie Badeńskiem. Statua symboliczna jedności Niemiec „Germania“, która zdobyła szczyt gmachu, w którym złożone były nagrody, zachowana będzie; według decyzji senatu ustawioną będzie przed budynkiem zwanym „Itömer“, będącym zarazem gmachem magistratualnym czyli ratuszem.

Z Kiel donosi telegram pod dniem 26. lipca, iż 5 okrętów wojennych angielskich przeszły Kindsholm pod Niborgiem. Ma ich więcej jeszcze przepłynąć, udają się zaś do Kielu.

Dania.

(Pobył Króla szwedzkiego.) A. Z. donosi z Kopenhagi: Przepych i radość, towarzyszące wjazdowi obydwu królów do Kopenhagi, przewyższyły znacznie przyjęcie uczniów uniwersytetów północnych, które miało tu miejsce przed czterema tygodniami. Skutek jednak tych wszystkich usiłowań, przynajmniej o ile to publiczność dostrzedz zdołała, był prawie żaden. Nie wiemy nic, pisze korespondent do *Allg. Ztg.*, co obadwaj monarchowie pomiędzy sobą ułożyli, jakkolwiekbych i to wielkiego znaczenia mieć nie może, ponieważ Król szwedzki nie miał dyplomatów w swoim orszaku, a duńscy, ile wiadomo, tylko w czasie uczt zbliżali się do niego. To, co Karol XV. odpowiedział w krótkości przy uczcie na powitanie obywateli Kopenhagi, będące niejako wezwaniem, aby w pamięć dawniejszej przyjaźni i tradnych okoliczności dał nowe zapewnienia, znaczyło w istocie tak mało, że tylko ujemne wnioski można było z tego wyprowadzić. Na uczcie, na którą zaproszeni byli ministrowie i ciała dyplomatyczne, prezydenci rady państwa i sejm, deputowani sejmowi Kopenhagi, władze municypalne i kilka innych korporacyj, prezes reprezentacyi miejskiej wniósł pierwszy toast na cześć Króla duńskiego. Kończył się on następującemi słowami: „Jego król. Mość ma podpore w wiernym i silnym ludu, i przy pomocy potężnych przyjaciół będzie bronił południowych granic Danii.“ Po krótkim podziękowaniu Króla wystąpił drugi mówca, inspektor Brix, i złożył hołd i powitanie Królowi Szwecji w następujących słowach: „Witamy go, jako potomka wielkiej dynastji Wazów, która z ludu wyszedłszy, od ludu otrzymała koronę. Dziękujemy Królowi Karolowi XV. za wszystko, co dla szczęścia naszych szwedzkich i norweskich braci uczynił. Szczególniej zaś dziękujemy mu z głębi serca, że w waznych i trudnych chwilach okazał się wiernym przyjacielem Danii i ze całą północą za swoją wielką uważa ojczyznę.“ — Król Karol, który w tej chwili miał najlepszą sposobność przemówić słów kilka w duchu skandynawskim, i o przyjaźni napomknąć, dziękował tylko za przyjęcie, którego doznał w starożytnej stolicy Danii, w obecności jej Króla, tudzież za przyjęcie szwedzkiej i norweskich młodzieży; wspomnienie tegoż wyrzyło się w piersi każdego z młodzieńców jak pismo runiczne na skałach Norwegii. Późnym wieczorem, z pod kolumnady zamkowej Christiansborg przypatrywali się obadwaj Królowie pochodowi z chorągiewami, lecz tylko Król Fryderyk przemówił kilka słów wspólnego podziękowania i błogostawieństwa. O godzinie 9. Królowie opuścili miasto, a nazajutrz Karol XV. na zamku Fredensborg pożegnał Króla Fryderyka.

Księstwa Naddunajskie.

Belgrad, 23. lipca. (Stan rzeczy w Belgradzie.) Zafarte już prawie wszędzie ślady bombardowania, gdzie niegdzie tylko widać jeszcze w murach wylomy bombami zrządzone. Taką pamiątkę nosi także konsulatus austriacki. Część miasta w pobliżu twierdzy leżąca, jest zabarykadowana i obstawiona strażą, nikt tam nie może dostąpić prócz wojska w służbie będącego. Mówią, że 10

ła tego, ponieważ miny pod twierdzą wykopano, co jednak nie zdaje się prawdopodobnem.

W drugiej stronie miasta snują się sami prawie żołnierze, po większej części do pospolitego ruszenia należący, lecz wszyscy zachowują się spokojnie. Uzbrojeni są w długie strzelby, pistolety i sztylety powiększonej części starożytnego kształtu.

Stan kupiecki, a raczej całe mieszczactwo uszło z miasta. Urzędnicy wstąpili prawie wszyscy do milicyi, złożonej głównie z włościan, którzy nie tyle z patriotyzmu ile z ślepego posłuszeństwa dla księcia zaciągnęli się pod sztandary. Mylnem jest przeto, że książę Michał i ministrowie przestali być panami sytuacji.

Konferencje w Konstantynopolu mają rozstrzygnąć, czy będzie wojna czy pokój. Iż zaś Porta nie zechce praw swoich ustąpić, wątpić przeto należy, czyli się obejdzie bez krwawego starcia.

Działami mniejszego kalibru możnaby łatwo twierdzę ostrzeliwać, a gdyby posiadano działa takie, jakich Piemontanie przeciw Ankonie od strony morza używali, możnaby nawet twierdzę zdobyć. Utrzymują, że chociażby szturm był daremny, Europa na widok umiastwa ofiar uczułaby współczucie, a Francya i Rosya nie odmówiłyby pomocy.

Miasto upadło na duchu. Mówią, że Turcy za pomocą rakiet palnych chcą miasto zniszczyć. Wielu Serbów utrzymuje, że jeżeli Turcy nie zrzekną się prawa do twierdzy, trzeba będzie zbudować nowe miasto w miejscu bezpieczniejszem.

Serbowie bacznie zwracają uwagę na każde najmniejsze poruszenie nieprzyjaciela, i zdaje się, że nim konferencje w Konstantynopolu ukończone zostaną, lada chwila przy danej sposobności może nastąpić wybuch.

Ponieważ wielu poddanych austriackich opuściło miasto przed bombardowaniem, rozpuszczono pogłoski, że konsul austriacki nie tylko wiedział o bombardowaniu, lecz je sam nawet doradził.

Przed dwoma dniami przybył tu pan L. Bulwer attaché poselstwa angielskiego w Wiedniu z instrukcjami dla tutejszego konsula angielskiego.

Turecja.

Konstantynopol, 17. lipca. (Wiadomości bieżące.) Ściąganie kainów rozpoczęło się rzeczywiście d. 13. stosownie do programu, i jeżeli coś nadzwyczajnego nie zajdzie, operacja ta na którą zwrócone są oczy Europy, szczęśliwie do końca doprowadzona będzie. Anglia czyni co może. Nowe 6 proc. papiery publiczne, które jeszcze wczoraj po 24 proc. pozbywano, podskoczyły dziś w cenie na 35 proc. a to na wieść, że bankierowie angielscy mają w znacznej ilości zakupić. Reszyna Basza, który niedawno jeździł na plac boju do Albanii jako pełnomocny komisarz. już miesiąc swoja ukończył i tutaj powrócił. On to sprawił, że Serdar Omer Basza na nowo zaczął działać zaczepnie i z jak najlepszym skutkiem. Biją medal na pamiątkę zwycięstw. W kołach tureckich i angielskich panuje wielka radość, są tam wszyscy pewni, że po ostatniej bitwie Montenegro jest prawie pobite. Lecz to utłuda, pisze korespondent do *Allg. Ztg.* Jakkolwiek młody książę zamiast unikać walnej bitwy i jedynie łączeniu się nieprzyjaciela przeszkadzać, wyruszył w pole z 10.000 wojska przeciw armii 50.000 i pokonany został, nie sądźmy aby dla niego było już wszystko stracone. Wojna partyzancka, którą Luka Wukalovich tak biegle prowadzić umie, zużyty Turków ile uorganizowanych, i z nadejściem jesieni do odwrotu przymusi. Zresztą w sprawozdaniu o polityce nie było mowy o jeńcach, a dowódca turecki postanowił cztery dni na polu bitwy wyoczać, nim będzie mógł puścić się w drogę do Cetynii, na 4 mile odległej. W miejsce Omera Baszy i jego Mirmidonów, Abdi Basza (nie Maszir tegoż nazwiska, który dla wielu klęsk został z godności złożony) wychowaniec szkoły wiedeńskiej, maż dzielny w całym słowa znaczeniu, objął dowództwo armii albańskiej. Odznaczył się on jeszcze za czasów wojny krymskiej, w Anatolii, ale przez intrygi zauszników Riza Baszy dostał się jedynie godności cywilnego gubernatora Monastirp. Dopiero teraz, w potrzebie przypominano sobie o nim. Imam i Mughtar, a zarazem jak zwykle w Turcyi, kwatermistrz, zalecił chrześcijańskim mieszkańcom swojej dzielnicy, aby nie zwłocznie opuścili swoje domy, które mają być obrócone na mieszkanie dla Turków, pozbawionych schronienia podczas ostatniego pożaru. Zuchwały fanatyk cieszy się dotąd pochwalajacem milczeniem władz.

Powietrze zaczyna być nieczyste.

(Wypadki wojenne w Czernogórze.) Telegram z **Raszu** z 27. lipca donosi, że zeszłego czwartku pobici zostali Czernogórcy raz po raz pod Gerliczą, Gławicą, Orjaluką i Zagoraczem. Czernogórcy jednak przypisują sobie zwycięstwo, i utrzymują, że Turcy ponieśli bardzo znaczne straty.

Ameryka.

(Wiadomości z Stanów zjednoczonych i z Meksyku.) Korespondent dziennika *Times* przysłał następujący telegram z **Nowego Jorku** z 12. lipca.

„Mac-Clellan niewielkie otrzymał posiłki, i rząd niema dla niego do dyspozycji żadnego wojska z istniejących dywizyj armii. Bombardowanie Wiksburga trwa dotąd jeszcze i ciągnie się już od 10 dni. W mieście paliło się już kilkakrotnie. Na rozkaz komodora Farragut pracuje codziennie 2000 murzynów nad przekopaniem ka-

nału przez bagna po tamtej stronie rzeki Mississippi, by sprowadzić do niego prąd rzeki. Jeżeli zamiar ten się uda, będzie Wiksburg oddalony potem o trzy mile od nowego koryta rzeki. W Wallstreet panuje dotąd jeszcze wielkie wzburzenie.“

Z Vera-Cruz piszą pod dniem 2. lipca: Między Tegetrą i Vera-Cruz uwijają się liczne bandy meksykańskich gerylasów. Meksykanie pojмали trzech posłów z depezsami francuskimi do panów Lorencez, Saligny i Douai, i urzędowe te dokumenta zostały ogłoszone w Meksyku. Kilka francuzkich i amerykańskich paropływów udało się do posłów meksykańskich, wzywając ludność, by się oświadczyła za Almontem, ale usiłowania ich były wszędzie bezskuteczne.

Kronika.

(Stan zdrowia we Lwowie w miesiącu czerwcu r. b.) Ze słabości gorączkowych przeważały w zeszłym miesiącu we Lwowie zapalenia płuc; mniej liczne były słabości kataralne, odra i tyfus, a tuberkuly trzymały się w równej mierze.

Pozostały z maja stan 544 chorych w głównym szpitalu tutejszym powiększył się w miesiącu czerwcu o 407, tak że ogólna liczba chorych wynosiła 951, z tych wyzdrowiało 285, nieuleczonych wypuszczono 43, umarło 40, a 583 pozostało do dalszej kuracji. Stan chorych był zatem mniejszy a stosunek śmiertelności pomyślniejszy, niż w poprzednim miesiącu.

W miesiącu czerwcu umarło we Lwowie łącznie z wojskowymi 231 ludzi, mniej o 78 niż w maju r. b.

(Pożar.) Dnia wczorajszego po godzinie 5tej rano wszczął się pożar, w pierwszej dzielnicy naszego miasta, na folwarku zwanym „Pilerówką“ na Bajkach. Zgorzała stodoła napełniona tegorocznem sianem i szopa z rozmaitemi sprzętami rolniczymi, a pobliskie budynki mieszkalne ocalały tylko spieszna pomoc straży ogniowej, która natychmiast z sikawkami miejskimi przybyła na miejsce pożaru. Domyślają się, że przyczyną tego nieszczęścia była nieostrożność z fajką najętego do składowania siana robotnika.

(Sarkofag Rewery Stanisława Potockiego.) Dowiadujemy się, że w Jezupolu, miasteczku milę od Stanisławowa, wydobyto przy rozbieraniu fundamentów starego kościoła, obok nowego klasztoru OO. Dominikanów, fundacyi ś. p. Kajetana hrab. Dzieduszyckiego, sarkofag marmurowy z Piława Potockich, mieszczący zwłoki Rewery Stanisława Potockiego. Wierzech sarkofagu, mieszczący nazwisko hetmana, znacznie uszkodzony. Znalaziono także tablicę marmurową z dokładnym napisem, jako w katakombach klasztoru dawniejszego, spoczywają zwłoki Jakaba, Mikołaja i syna tegoż Stanisława Rewery Potockich, ale sarkofagów Jakaba i Mikołaja jeszcze nie znaleziono. Sarkofag Rewery Stanisława złożono w nowym kościele OO. Dominikanów, zwłoki zaś jego złożone będą w osobnej kaplicy, która na ten cel ma być wmurowana.

(Ratusz i archiwum w Buczacz.) Jednym z najciekawszych budynków w Galicyi pod względem architektury krajowej, jest niewątpliwie ratusz w Buczacz. Z ciosowego kamienia zbudowany dwupiętrowy czworobok, mieści w dolnej części i sklepieniach składy kupieckie, dawniej strażnicę wojska. Z czterech stron przystępny, łączy swe wejścia z lochami podziemnym i piwnicami, gdzie dawniej podczas napadów dzicy tatarskiej się ukrywano. Pierwsze piętro zajmują c. k. urzęda. Ornamentura drugiego piętra, przedstawiająca owce rycerstwa, złożona z kilkunastu figur symbolicznie zestawionych, jest może jedynym w kraju zabytkiem podobnych przyozdobień; szkoda tylko, że czas zacierza wybitność rzeźby, i trudno znaczenie każdej figury określić. Uzupełnia budynek wieża stylu bizantyńskiego. — Archiwum buczackie świetnych w historii imion Potockich, Buczackich, Jazłowieckich, złożone części w zbiorze OO. Bazylianów w Buczacz, którym książdz kanonik Kajetan Potocki całą swą bibliotekę na użytek szkoły ofiarował, mieści najcenniejsze skarby krajowe w dokumentach i korespondencyach. Znajdują się tam, także osobiste traktaty chanów tatarskich podczas najazdów na Ruś. Znaczna część z archiwum buczackiego dostała się do zbiorów Wiktora hr. Baworowskiego, a wiele dokumentów znajduje się jeszcze u wdowy po ś. p. Saleckim w Buczacz.

(Burza w Pczuńskim.) — Piszą z Pozaania pod 13. lipca: Onegdaj była wielka burza z gromami, które w wielu miejscach, równie jak i ulewny deszcz, znaczne klęski sprawiły. Tak w Rogoźnie piorun uderzył w dom, w którym się znajduje szkoła zycia; dwie dziewczynki jedną 16stą, a drugą 13letnią, które najbliżej okna siedziały, zabił na miejscu, trzecia zaniemogła na nogi, dwie inne poranione zostały odłamkami gromem roztrzaskanego zwierciadła. Nawałnica ta poczyniła znaczne szkody w Rogoźnie, ponieważ ulice stały jakis czas pod wodą. Jednocześnie we wsi Michałowie, o 1/2 mili od m. Żerkowa odległej, trzy razy uderzył piorun; pierwsze uderzenie zapaliło chlewy jednego z gospodarzy, drugie zabiło troje bydła rogatego i pasterza, trzecie zaś padło na wodę. Ulewa mniej szkodliwą tu była zbożu stojącemu, niż budynkom nowo wystawionym w m. Żerkowie, gdyż przy przekładaniu dachówek nie zdążyli dekarze pokryć na powrót odkrytych dachów, przez co wiele ucierpiały sufity a w niektórych domach częściowo pospadały.

— „Der Volkswirth“ podaje następujące sprawozdanie o stanie rękodziel w Wiedniu z zeszłego tygodnia: W bardzo wielu rękodzielnictwach widać ciągle zmniejszanie się ruchu, a poprawa na przyszłość nie zapowiada się wcale. Ponieważ producenci ograniczają kredyt osobom z prowincyi, przeto interesa coraz bardziej ustają. Drożyzna materiałów surowych, mianowicie bawełny utrudnia ruch wielu rękodzielnictw. Handel artykułami mody przemijającej niepomyślny, tylko krawcy prócz liwerunków dla armii tureckiej mają także zamówienia dla księstw Naddunajskich, Subiennicy, rękawicznicy, posamontey, iglarze, nie dostają wcale roboty; też samo piernikarze, pasownicy, garncarze, nożownicy, szlifiery. Z jednej fabryki lamp oddalono tego tygodnia 150 robotników.

